

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دعای پیش از مطالعه

اَللّٰهُمَّ اَخْرِجْنِيْ مِنْ ظُلُمَاتِ الْوَهْمِ وَاكْرِمْنِيْ بِنُوْرِ الْفَهْمِ
اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَاَنْشُرْ عَلَيْنَا خَزَائِنَ عُلُوْمِكَ
بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ

پروردگارا، خارج کن مرا از تاریکی های فکر و کرامی بدار به نور فهم
پروردگارا، بکشای بر ما در های رحمت را و بکستران کنج های دانشت را به امید رحمت
تو ای مهربان ترین مهربانان

بیایید به حقوق دیگران احترام بگذاریم

دوست عزیز، این کتاب حاصل دسترنج چندین ساله ی مؤلف، مترجم و ناشر آن است. تکثیر و فروش آن به هر شکلی بدون اجازه از پدیدآورنده کاری غیر اخلاقی، غیر قانونی، غیر شرعی و کسب درآمد از دسترنج دیگران است، نتیجه ی این عمل نادرست، موجب رواج بی اعتمادی در جامعه و بروز پی آمدهای ناگوار در زندگی و محیط ناسالم برای خود و فرزندانمان می گردد.

بهداشت باروری

« حاوی ۳۰۰ نکته‌ی داغ و کلید طلایی »

**ویژه کارشناسی ارشد رشته‌های مامایی و مشاوره در مامایی
دکتری رشته‌های بهداشت باروری و مامایی
و داوطلبین آزمون‌های علوم پایه پزشکی**

تألیف، گردآوری و ویراست:

فاطمه نوروزی

«کارشناس ارشد مامایی و مربی مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران»

سایر مولفین و گردآوردگان:

پیمان‌ه نقدی دورباطی

«کارشناس ارشد مامایی»

دکتر مهسا خوشنام‌راد

«دکتری تخصصی (Ph.D) سلامت باروری»

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست‌نویسی

یادداشت

یادداشت

عنوان گسترده

موضوع

شناسه افزوده

شناسه افزوده

رده‌بندی کنگره

رده‌بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

: نوروژی، فاطمه، ۱۳۵۴- شهریور

: AGK درسنامه بهداشت باروری «حاوی ۳۵۰۰ نکته‌ی داغ و کلید طلایی» ویژه کارشناسی ارشد رشته‌های مامایی و

مشاوره ... / تألیف و گردآوری و ویراست فاطمه نوروژی، پیمان نقدی دورباطی، مهسا خوشنام‌راد.

: تهران: آناهید گستر خلیلی، ۱۴۰۴.

: ۳۷۱ ص: مصور، جدول.

: 978-622-4744-74-6

: فیپا

: عنوان دیگر: AGK درسنامه بهداشت باروری «حاوی ۳۵۰۰ نکته‌ی داغ و کلید طلایی» ویژه کارشناسی ارشد رشته‌های

مامایی و مشاوره ...

: کتابنامه.

: ای جی کی درسنامه بهداشت باروری «حاوی ۳۵۰۰ نکته‌ی داغ و کلید طلایی» ویژه کارشناسی ارشد رشته‌های مامایی و مشاوره ...

: بهداشت باروری -- آبستنی و زایمان -- راهنمای آموزشی (عالی)

Reproductive health -- Obstetrics -- Study and teaching (Higher)

: بهداشت باروری -- آبستنی و زایمان -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)

Reproductive health -- Obstetrics -- Examinations, questions, etc. (Higher)

: نقدی دورباطی، پیمان، ۱۳۵۲-

: خوشنام‌راد، مهسا، ۱۳۶۹-

: RG۱۳۳/۵

: ۶۱۲/۶۰۷۶

: ۱۰۰۴۹۰۷۷

انتشارات آناهید گستر خلیلی

نام: AGK درسنامه بهداشت باروری «حاوی ۳۵۰۰ نکته‌ی داغ و کلید طلایی»

(ویژه کارشناسی ارشد رشته‌های مامایی و مشاوره در مامایی، دکتری رشته‌های بهداشت باروری و مامایی

و داوطلبین آزمون‌های علوم پایه پزشکی)

تألیف، گردآوری و ویراست: فاطمه نوروژی

سایر مولفین و گردآوردگان: پیمان نقدی دورباطی . دکتر مهسا خوشنام راد

ناشر: آناهید گستر خلیلی

نوبت و سال چاپ: اول. ۱۴۰۴

شمارگان: ۱۰۰۰

چاپ و صحافی: گیلان

مدیر تولید: امیرحسین خلیلی

مدیر فنی و هنری: مریم آرده

تایپ و صفحه‌آرایی: آرزو راضی

بهاء: ۶۰۰۰۰۰ تومان

آموزشگاه/فروشگاه: ۰۲۱۶۶۵۶۸۶۲۱

مرکز پخش: ضلع جنوب‌غربی میدان انقلاب . جنب بانک پارسیان . مجتمع تجاری پارس . طبقه اول

مدیر فروش: ۰۹۱۹۱۶۸۵۹۷۰ (ارتباط از طریق پیامک)

 agkpublisher@gmail.com

 www.agkins.com

طلیحه سخن مدیر تولید:

سپردن کار به اهلش نشانه‌ی خردمندی است.

برای تولید بسته‌های آموزشی تمام تلاش خود را به کار گرفته‌ایم تا محصولی شایسته را تقدیم شما عزیزان نماییم.

مجموعه‌ای که پیش روی شماست براساس معتبرترین و به‌روزترین منابع کنکور و به قلم مجرب‌ترین اساتید تألیف شده است و مطالعه آن موجب صرفه‌جویی در زمان و هزینه شما خواهد شد. ارائه بالاترین آمار قبولی در کنکور کارشناسی ارشد و دکتری در دهه اخیر بیان‌گر توانایی این مجموعه در راستای اهداف آموزشی خود می‌باشد. اینک با اتکا به تجربه‌ای ۱۷ ساله می‌توانیم ادعا کنیم که مجموعه حاضر، بی‌شک از جمله کامل‌ترین و به‌روزترین بسته‌های آموزشی موجود در عرصه کنکور می‌باشد.

❧ برخی از ویژگی‌های بسته‌های آموزشی:

- منطبق با معتبرترین و به‌روزترین منابع کنکور
- گردآوری و تألیف توسط مجرب‌ترین اساتید کنکور
- تدریس مطالب از سطح پایه تا پیشرفته به بیان ساده و روان
- انتقال بهتر مفاهیم با استفاده از شکل، جدول و نمودار
- تألیف مبتنی بر نحوه‌ی طراحی سوالات کنکور
- مطالعه یک منبع منسجم به جای مطالعه چندین منبع مختلف
- منبعی خودآموز و بدون نیاز به مدرس

اینک علاوه بر مطالعه بسته‌های آموزشی استفاده از خدمات و محصولات زیر را به عنوان ضمانتی برای قبولی به شما داوطلبان عزیز توصیه می‌کنم؛

❧ آزمون‌های آزمایشی: خوش بود گر محک تجربه آید به میان

داوطلب شجاع کیست؟ داوطلبی است که خود را مورد سنجش (خود را با خود) و ارزیابی (خود را با دیگران) قرار دهد تا پیش از کنکور به نقاط ضعف خود پی ببرد و آن‌ها را تقویت نماید. آزمون‌های آزمایشی دارای یک برنامه‌ریزی منسجم است و به شما اولتیماتوم می‌دهد. یعنی شما باید در یک زمان معین مطالب معینی را مطالعه نمایید.

آزمون‌های آزمایشی مجموعه دارای سوالات استاندارد، پاسخنامه تشریحی و کارنامه تحلیلی می‌باشد. صادقانه شرکت در آزمون‌های آزمایشی را به شما عزیزان توصیه می‌کنم.

❧ مشاوره تخصصی و برنامه‌ریزی: زیر نظر حرفه‌ای‌ها درس بخوانید ...

در صورتی که نمی‌توانید با توجه به زمان آزادتان برنامه‌ی مطالعاتی استاندارد را برای خود تدوین کنید حتماً از افراد متخصص کمک بخواهید. افرادی که تجربیات خود را صادقانه در اختیار شما قرار می‌دهند و برنامه‌ریزی مناسب با شرایط شما را انجام می‌دهند.

📖 کتاب تست:

کوچک‌ترین واحد یادگیری در کنکور، تست است. شما می‌توانید برای این‌که سطح یادگیری خود را پس از مطالعه بسنجید از کتاب‌های تست مجموعه (تست کنکور) و ماطراحان (تست‌های تألیفی) استفاده کنید. این کتاب‌ها به‌صورت موضوعی طبقه‌بندی شده‌اند و می‌توانند نحوه‌ی طرح سوالات کنکور و سطح آن‌ها را به‌صورت واضح به شما نشان دهند.

📖 درسنامه‌های نکات داغ و کتاب‌های الگوریتم مناسب‌ترین منابع برای دوران مرور و جمع‌بندی:

بیش‌تر داوطلبان حین مطالعه نگران خلاصه‌نویسی و مرور آموخته‌های خود هستند و برای خلاصه‌نویسی زمان زیادی را صرف می‌کنند. اینک به شما مژده می‌دهیم که این‌بار زمان به نفع شما در حال گذر است و دیگر با استفاده از درسنامه‌های نکات داغ و کتاب‌های الگوریتم نیاز به خلاصه‌نویسی ندارید.

شما می‌توانید نظرات، انتقادات و پیشنهادهای سازنده خود را در مورد بسته‌های آموزشی به شماره‌تلفن همراه ۰۹۱۹۱۶۸۵۹۷۰ فقط و فقط پیامک نمایید.

مشاور و مدیر تولید

امیرحسین خلیلی

طلیحه سخن مؤلفان:

سپاس و ستایش پروردگار بخشنده و مهربان که ما را به راه دانش هدایت نمود و شوق آموختن را در قلبمان نهاد. خالق بی‌همتایی که به ذهن ما فراگیری عطا فرمود و توان تحمل دشواری‌های این طریق را بر ما ارزانی داشت.

این مجموعه به همه‌ی عزیزانی که در راه تأمین سلامتی مردم این مرز و بوم در حال تلاش و کوشش هستند و رضایت خداوند سبحان هدف آن‌هاست، تقدیم می‌گردد.

و همچنین تقدیم به همه‌ی بیماران گمنامی که بر بالینشان علم مامایی را آموختیم.

در این مجموعه مهم‌ترین نکات مربوط به بهداشت باروری در عین واضح و مختصر بودن، به‌صورت کامل و جامع دسته‌بندی و به‌صورت نکات داغ و مهم در اختیار متقاضیانی که خود را برای آزمون‌های ورود به مقاطع تحصیلی بالاتر اعم از کارشناسی ارشد مامایی، بهداشت عمومی، دکتری بهداشت باروری و دکتری مامایی و داوطلبین علوم پایه پزشکی آماده می‌سازند، قرار می‌گیرد.

خصوصیات متمایزکننده این درسنامه به شرح ذیل می‌باشد:

۱. خلاصه‌ی دروس و مطالب مهم و کلیدی بهداشت باروری در قالب نکات داغ
۲. نکات مورد توجه طراحان سوال که در آزمون‌های سال‌های گذشته مکرراً مطرح شده است، به‌صورت علامت نکته () مشخص شده است.
۳. در انتهای هر مطلب مروری بر نکات مهم انجام شده است.
- در نهایت مراتب سپاس و قدردانی خود را از زحمات و همکاری صمیمانه اعضای فعال در مجموعه انتشارات آناهید گستر خلیلی به‌ویژه جناب آقای دکتر خلیلی، مدیریت محترم این انتشارات اعلام می‌دارد.
۴. استفاده از جدیدترین برنامه و راهنمای ایمن‌سازی مصوب کمیته کشوری ایمن‌سازی که در آذر ۱۴۰۳ منتشر شده است.

با تشکر

پیمانہ نقدی دورباطی . مهسا خوشنام‌راد . فاطمه نوروزی

فهرست مطالب

صفحه

فصل و عنوان

فصل اول: مبحث ایمن سازی.....	۱۱
فصل دوم: کلیات بهداشت خانواده و روند تغییرات شاخص های آن.....	۶۸
فصل سوم: تغذیه در بارداری و شیردهی.....	۷۱
فصل چهارم: بهداشت باروری Reproductive Health.....	۷۸
فصل پنجم: مراقبت های دوران حاملگی و پس از زایمان.....	۸۴
فصل ششم: دوره نفاس.....	۹۹
فصل هفتم: اختلالات دوره نفاس.....	۱۰۲
فصل هشتم: ویژگی نوزاد سالم.....	۱۰۴
فصل نهم: نوزاد آسیب پذیر.....	۱۰۶
فصل دهم: حاملگی های چندقلویی.....	۱۰۸
فصل یازدهم: تغذیه با شیر مادر.....	۱۱۲
فصل دوازدهم: تغذیه شیرخواران.....	۱۲۶
فصل سیزدهم: تغذیه با شیر خشک یا فرمولا.....	۱۳۳
فصل چهاردهم: رشد و نمو کودکان.....	۱۳۵
فصل پانزدهم: تغذیه تکمیلی و تغذیه در سنین مدرسه و بلوغ.....	۱۴۱
فصل شانزدهم: جمعیت شناسی پزشکی.....	۱۴۳

فهرست مطالب

صفحه

فصل و عنوان

۱۵۳.....	فصل هفدهم: بهداشت روان.....
۱۶۹.....	فصل هجدهم: بهداشت مدارس.....
۱۷۲.....	فصل نوزدهم: بهداشت بلوغ و نوجوانی.....
۱۷۵.....	فصل بیستم: بهداشت سالمندان.....
۱۸۹.....	فصل بیست و یکم: یائسگی.....
۱۹۳.....	فصل بیست و دوم: نقش همسران، خانواده و ارتباطات در اعتلای سلامت فردی.....
۱۹۵.....	فصل بیست و سوم: تماس با جامعه.....
۲۰۳.....	فصل بیست و چهارم: مفهوم پیشگیری.....
۲۰۹.....	فصل بیست و پنجم: تماس زودرس با بیمار.....
۲۱۴.....	فصل بیست و ششم: عوامل اجتماعی سلامتی.....
۲۲۰.....	فصل بیست و هفتم: پیشگیری و کنترل اضافه وزن کودکان و نوجوانان.....
۲۲۳.....	فصل بیست و هشتم: آلاینده‌های نوپدید در محیط زیست.....
۲۲۵.....	فصل بیست و نهم: روان‌شناسی سلامت.....
۲۳۰.....	فصل سی‌ام: مدیریت برنامه تندرستی.....
۲۳۷.....	فصل سی و یکم: اصلاح بخش سلامت.....
۲۳۸.....	فصل سی و دوم: سطوح پیشگیری.....

فهرست مطالب

صفحه

فصل و عنوان

فصل سی و سوم: مبانی و اصول اپیدمیولوژی	۲۴۰
فصل سی و چهارم: پیشگیری و کنترل کمبود ید و اختلالات ناشی از آن	۲۷۱
فصل سی و پنجم: نوپدیدی و بازپدیدی بیماری‌ها و تأثیر آن بر بهداشت عمومی	۲۷۷
فصل سی و ششم: بهداشت سفر	۲۷۹
فصل سی و هفتم: عفونت حاد دستگاه تنفسی کودکان	۲۸۳
فصل سی و هشتم: برنامه‌های کشوری مرتبط	۲۸۵
فصل سی و نهم: مدیریت کیفیت و هزینه در بهداشت و درمان	۲۸۸
فصل چهلم: آموزش بهداشت	۲۹۱
فصل چهل و یکم: مشاور سلامت	۳۰۳
فصل چهل و دوم: اپیدمیولوژی بیماری‌های عفونی و مبارزه با بیماری‌ها	۳۱۰
فصل چهل و سوم: بهداشت برای همه و مراقبت‌های بهداشتی اولیه	۳۲۹
فصل چهل و چهارم: اهم برنامه‌های حوزه معاونت بهداشتی	۳۴۱
فصل چهل و پنجم: بهداشت دهان و دندان	۳۴۸
فصل چهل و ششم: نکات داغ غربالگری	۳۵۵
فصل چهل و هفتم: عفونت بیمارستانی و راه‌های کنترل آن	۳۶۵
منابع	۳۷۰

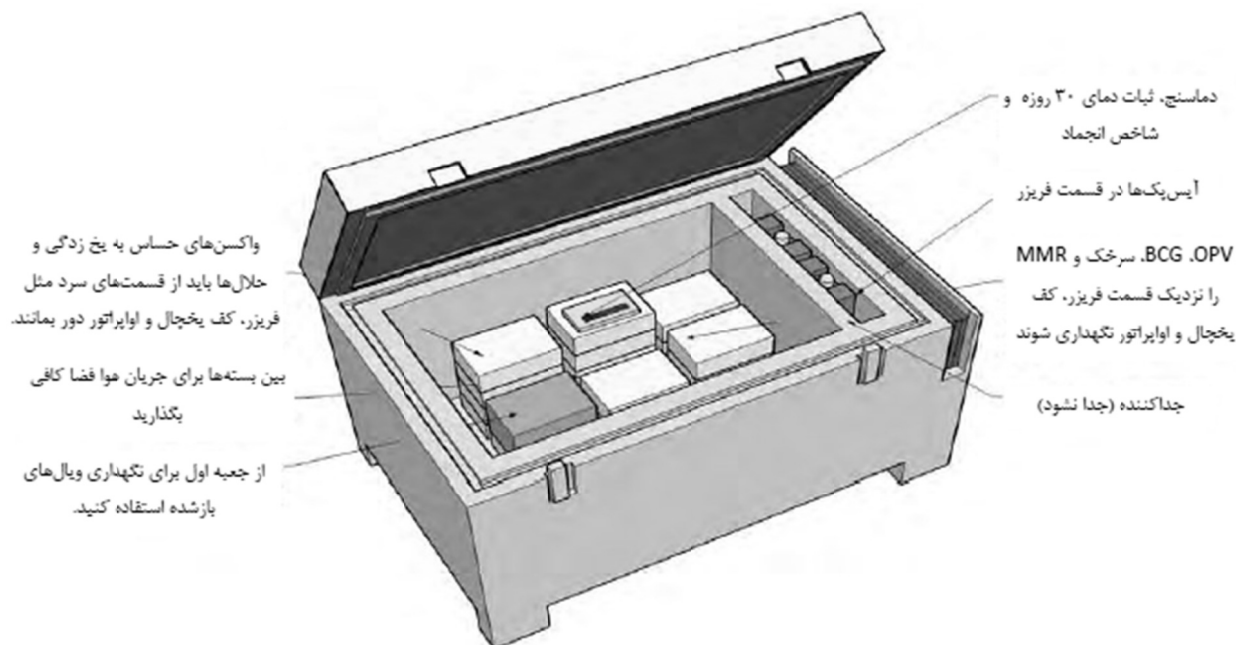
مبحث ایمن سازی

علائم اختصاری واکسن ها

جدول ۱. واکسن های برنامه گسترش ایمن سازی کشوری

بیماری / میکرواورگانیزم	نام واکسن	نام انگیزی واکسن	علامت اختصالی
سل	ب.ث.ژ	Bacille Calmette-Guetin	BCG
فلج اطفال	پولیو (فلج اطفال) خوراکی دوز ظرفیتی	Bivalent Oral (OPV) Types 1 and 3	bOPV
	پولیو (فلج اطفال) تزریقی	Inactivated Polio Vaccine (IPV)	IPV
	پولیو (فلج اطفال) خوراکی جدید تیپ ۲	Novel OPV2 (nOPV2)	nOPV2
سرخک - سرخچه - اوریون	سرخک - سرخچه و اوریون	Measles, Mumps, Rubella (MMR)	MMR
سرخک - سرخچه	سرخک و سرخچه	Measles, Rubella (MR)	RM
سرخک	سرخک	Measles	M
هپاتیت ب	هپاتیت ب	Hepatitis B	Hep B
دیفتری - کزاز - سیاه سرفه	سه گانه (ثلاث)	Diphtheria, Tetanus, Whole cell Pertussis (DTwP)	DTP
دیفتری - کزاز	دو گانه خردسالان	Tetanus, Diphtheria (DT)	DT
	دو گانه بزرگسالان	Tetanus, Reduced diphtheria	Td
دیفتری - کزاز - سیاه سرفه - هپاتیت ب - هموفیلوس آنفلونزای تیپ ب	پنج گانه	Diphtheria- Tetanus- Pertussis (Whole cell)- Hepatitis B- Haemophilus Influenzae type b Conjugate	Pentavalent (DTwP+Hib+ Hep B)
دیفتری - کزاز - سیاه سرفه - هپاتیت ب - هموفیلوس آنفلونزای تیپ ب - فلج اطفال تزریقی	شش گانه	Diphtheria- Tetanus- Pertussis (Whole cell)- Hepatitis B- Haemophilus Influenzae type b Conjugate- Polio (inactivated)	Hexavalent (DTwP+Hib+ HepB+IPV)
هموفیلوس آنفلونزای تیپ ب	هموفیلوس آنفلونزای تیپ ب	Haemophilus Influenzae type b	Hib
روتاویروس	روتاویروس	Rotavirus	RV
پنوموکوک	پنوموکوک کنژوگه ۱۰ ظرفیتی	Pneumococcal Conjugate Vaccine 10-Valent	PCV10

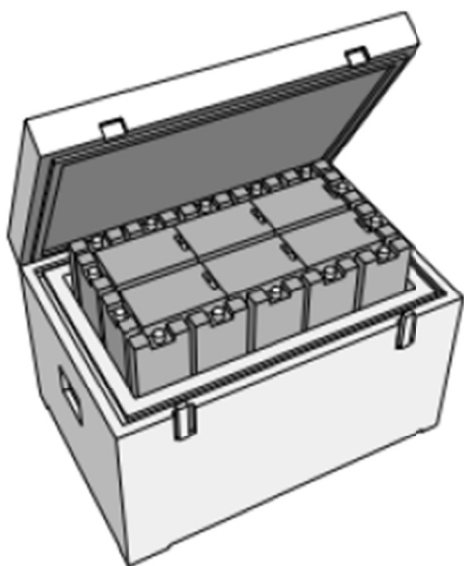
نکنید. دماسنج یا ثبات دمای سی روزه را روی واکسن‌ها طوری قرار دهید که به راحتی قابل مشاهده و خواندن باشد. اگر یخچال مجهز به قسمت فریز می‌باشد، از آن برای یخ‌زدن آیس‌پک‌ها استفاده کنید و از قراردادن آیس‌پک بیش از آن‌چه در دستورالعمل همراه یخچال نوشته شده است، خودداری کنید. قراردادن یک لایه آیس‌پک یخ‌نדה در کف یخچال،‌های صندوقی، خطر یخ‌زدگی واکسن‌ها را کاهش می‌دهد.

شکل ۲. یخچال صندوقی

۲. کلدباکس (Cold box):

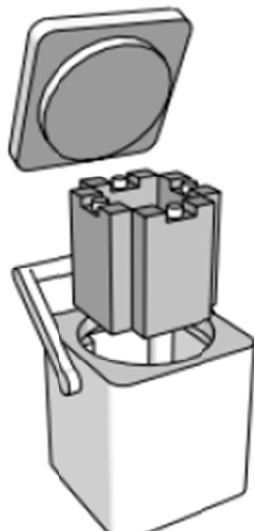
۱۴. کلدباکس حاوی محفظه‌های عایقی است که می‌تواند برای مدت معینی (بسته به حجم و تعداد آیس‌پک‌های مورد استفاده) دمای مطلوب برای نگهداری واکسن را تامین کند. از این محفظه‌ها برای حمل‌ونقل واکسن و نیز نگهداری واکسن‌ها در مراکز واکسیناسیون برای مدت محدود در زمان خرابی یخچال واکسن، قطع برق و یا نیاز به یخ‌زدایی یخچال استفاده می‌شود. کلدباکس مورد استفاده در مرکز واکسیناسیون، باید فضای کافی برای نگهداری واکسن‌های موجود در یخچال را داشته باشد. قبل از قراردادن واکسن‌ها در کلدباکس باید مطمئن شد که دمای داخل کلدباکس به حد مطلوب رسیده است.

شکل ۳. کلدباکس

۳. واکسن کریر (Vaccine carrier)

۱۵. در واکسن کریر همانند کلدباکس، از آیس پک برای نگهداری واکسن‌ها در دمای مطلوب استفاده می‌شود. حجم واکسن کریر نسبت به کلدباکس کم‌تر است و مدت زمان کم‌تری می‌تواند دمای مطلوب را حفظ کند. در مراکز ارائه خدمات واکسیناسیون، واکسن کریر برای مواردی چون نگهداری موقت واکسن‌ها در جلسات واکسیناسیون یا در زمان خراجی یخچال واکسن، قطع برق و یا نیاز به یخ‌زدایی یخچال و همچنین در واکسیناسیون سیار مورد استفاده قرار می‌گیرد.

شکل ۴. واکسن کریر

۱۶. با توجه به شرایط محیطی، نگهداری واکسن در کلدباس حداکثر به مدت سه روز و در واکسن کریر حداکثر تا ۲۴ ساعت مجاز است. لذا از کلدباکس و به ویژه واکسن کریر، نباید برای نگهداری طولانی مدت واکسن و فراورده‌های بیولوژیک استفاده کرد.

جدول ۳. انواع واکسن‌های زنده، راه تجویز و مقدار تجویز آن‌ها

نام واکسن	محتویات واکسن	راه تجویز	مقدار تجویز
ب.ث.ژ	باسیل زنده ضعیف شده کالمت-گرین	داخل جلدی	۰/۰۵ میلی‌لیتر
فلج اطفال خوراکی	ویروس زنده ضعیف شده	خوراکی	۲ قطره
تب زرد	ویروس زنده ضعیف شده	زیرجلدی	۰/۵ میلی‌لیتر
سرخک، سرخچه و اوریون (MMR)	ویروس زنده ضعیف شده	زیرجلدی	۰/۵ میلی‌لیتر
سرخک و سرخچه (MR)	ویروس زنده ضعیف شده	زیرجلدی	۰/۵ میلی‌لیتر
سرخک (M)	ویروس زنده ضعیف شده	زیرجلدی	۰/۵ میلی‌لیتر
آبله مرغان	ویروس زنده ضعیف شده	زیر جلدی یا عضلانی	۰/۵ میلی‌لیتر
روتا ویروس	ویروس زنده ضعیف شده	خوراکی	۲ میلی‌لیتر**

* واکسن روتا ویروس در طبقه میانی یخچال (در قسمت فوقانی یخچال‌های صندوقی) و واکسن‌های ب.ث.ژ، فلج اطفال خوراکی، تب زرد، MMR،

MR، آبله مرغان و سرخک در طبقه فوقانی یخچال و دمای ۲-۸ درجه سانتی‌گراد نگهداری می‌شوند.

** در انواع واکسن‌های روتاویروس از ۰/۵ تا ۲/۵ میلی‌لیتر متغیر است و لذا در هنگام تجویز، باید به دستورالعمل کارخانه سازنده توجه شود.

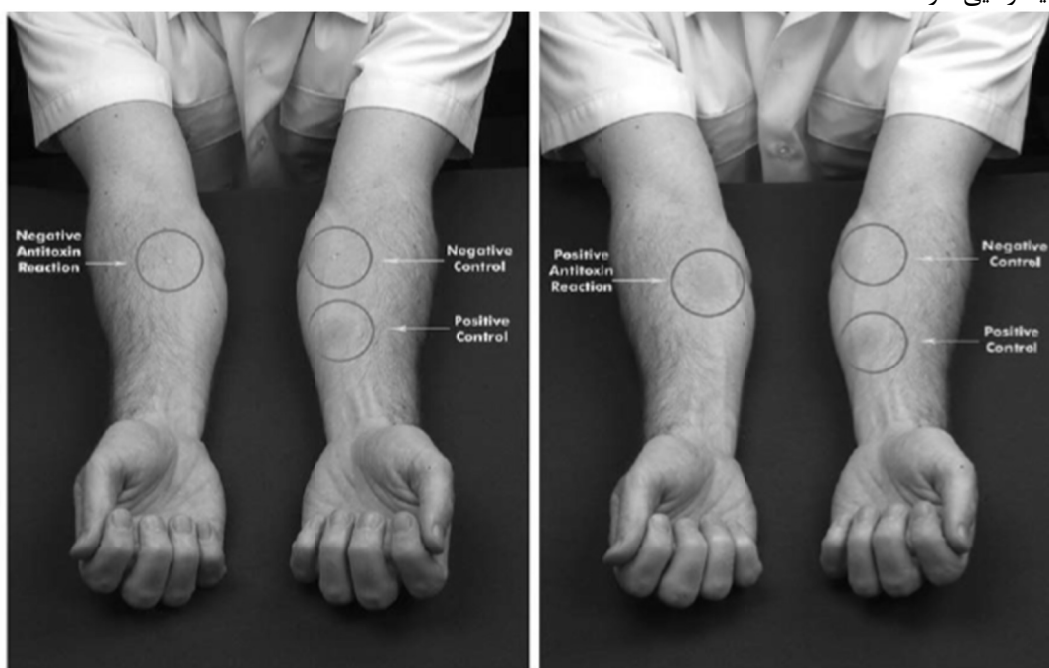
جدول ۴

نام واکسن	محتویات واکسن	راه تجویز	مقدار تجویز
پنج‌گانه (پنتاوالان)	توکسئید کزاز، توکسئید دیفتیری، باکتری کشته‌شده سیاه سرفه، آنتی‌ژن سطحی ویروس هپاتیت ب، پروتئین کنژوگه با پلی‌ساکارید کپسول هموفیلوس آنفلوانزای تیپ ب	عضلانی	۰/۵ میلی‌لیتر

روش تست آنتی توکسین

قبل از تجویز داخل وریدی آنتی توکسین، تست حساسیت به سرم اسب طبق دستورالعمل زیر انجام شود:

۴۵۷. آنتی توکسین در زمان تزریق باید دمای ۳۲ تا ۳۴ درجه سانتی گراد داشته باشد.
۴۵۸. یک دهم (۰/۱) میلی لیتر آنتی توکسین را در ۱۰ میلی لیتر نرمال سالین رقیق کنید تا رقت ۰/۰۱ سرم آنتی توکسین ایجاد شود (از رقت ۰/۰۰۱ در بیماران با سابقه مثبت آلرژی حیوانی یا مواجهه قبلی از سرم حیوانی استفاده کنید).
۴۵۹. روی بازو با فاصله حداقل ۵ سانتی متر از یکدیگر، یک محل را انتخاب کنید. با احتیاط پوست را به طول تقریبی ۲ تا ۴ میلی متر با یک سوزن استریل بدون ایجاد خونریزی خراش دهید.
۴۶۰. یک قطره کوچک از رقت ۰/۰۱ سرم آنتی توکسین را در نرمال سالین روی محل خراش قرار دهید (در بیمارانی که سابقه آلرژی حیوانی مثبت دارند یا قبلاً در معرض سوم حیوانی قرار گرفته اند، یک قطره از رقت ۰/۰۰۱ سرم در محلول نرمال سالین و در صورت منفی بودن آزمایش، آن را رقت ۰/۰۱ تکرار کنید).
۴۶۱. نتیجه تست را پس از ۱۵ دقیقه بخوانید. سرخی اطراف تست مثبت حداقل ۳ میلی متر بزرگ تر از کنترل منفی است که در ۱۵ تا ۲۰ دقیقه خوانده می شود. واکنش مثبت نشان می دهد که بیمار آلرژیک است و نیاز به حساسیت زدایی دارد.

Negative Skin Test

Positive Skin Test

شکل ۹. تست حساسیت پوستی

سرم ضد دیفتري

- آنتی توکسین (پادزهر) دیفتري از نوع سرم اسبی است که بسیار موثر و استاندارد طلایی برای درمان دیفتري می باشد. با توجه به این که وضعیت بیماران ممکن است در صورت عدم پیشگیری به سرعت وخیم شود، لذا یک دز واحد از آنتی توکسین دیفتري باید تجویز شود.
- میزان تجویز آنتی توکسین بسته به شدت بیماری، طول مدت علائم و وزن بیمار و محل بیماری، از ۲۰ هزار تا ۱۰۰ هزار واحد بین المللی متفاوت است.
- آنتی توکسین ممکن است در موارد خفیف یا متوسط به صورت داخل عضلانی و در موارد شدید به منظور خنثی کردن سریع سم، به صورت داخل وریدی تجویز شود.
- ویال های آنتی توکسین مورد استفاده در ایران ده هزار واحدی با حجم ۵ میلی لیتر می باشد که باید در دمای ۲ تا ۸ درجه سانتی گراد و دور از نور حمل و نگهداری شود. آنتی توکسین باید در ۵۰۰-۲۵۰ میلی لیتر سرم فیزیولوژی تزریقی، رقیق شده و طی ۲-۴ ساعت تزریق شود.

کلیات بهداشت خانواده و روند تغییرات شاخص‌های آن

۴۷۶. اولین و اساسی‌ترین نهاد اجتماعی خانواده است.
۴۷۷. خانواده یعنی تجمع مشترک ۲ یا چند نفر که به واسطه‌ی سببی یا نسبی با هم رابطه زیست‌شناختی دارند و زیر یک سقف زندگی می‌کنند که از والدین و فرزندان تشکیل شده است.
۴۷۸. یکی از راه‌های حفظ بهداشت خانواده، ایجاد تشکل پزشک خانواده است.
۴۷۹. خانواده به‌عنوان یک واحد مراقبت و سلامت در نظر گرفته می‌شود.
۴۸۰. خانواده اولین محیط اجتماعی است که فرد در آن قرار می‌گیرد و از آن تأثیر می‌پذیرد.
- تأثیرپذیری از خانواده:
- به‌صورت بیولوژیکی: (یعنی فرد مستعد ابتلا به بیماری‌ها می‌شود. مثل افسردگی، کانسرها)
 - به‌صورت رفتاری (مثل پرخوری، عدم تحرک، اعتیاد)
۴۸۱. برای کسب موفقیت در بهداشت خانواده پزشک باید از طریق Family Involvement و درگیر کردن اعضای خانواده با شناخت افراد بانفوذ و تأثیرگذار در فامیل برای سلامت خانواده اقدام کند.
۴۸۲. مدل پایه چرخه زندگی خانواده هسته‌ای:

مراحل چرخه زندگی خانواده		وقایع تشکیل‌دهنده	
شماره	توضیح	مرحله آغازین	مرحله پایانی
۱	تشکیل	ازدواج	تولد اولین فرزند
۲	دوام	تولد اولین فرزند	تعداد آخرین فرزند
۳	گسترش کامل	تولد آخرین فرزند	ترک گفتن خانه توسط فرزندان
۴	انقباض	اولین فرزند خانه را ترک می‌کند.	آخرین فرزند، خانه والدین را ترک می‌کند.
۵	انقباض کامل	آخرین فرزند خانه پدری را ترک می‌کند.	اولین والد می‌میرد.
۶	فروپاشی	مرگ اولین والد	مرگ بازمانده (فروپاشی)

۴۸۳. انواع خانواده:

(الف) خانواده هسته‌ای (Nuclear)

خانواده هسته‌ای یا اولیه در تمام جوامع انسانی مشترک است، شامل زوجین و کودکان است. مسئولیت تربیت فرزندان به‌عهده والدین است. رابطه زوجین صمیمی است.

ویژگی نوزاد سالم

۹۲۱. ۹۵-۹۰٪ نوزادان با سن جنینی ۴۲-۳۷ هفته متولد می‌شوند.
۹۲۲. میانگین وزن نوزاد متولد شده ۳/۴ کیلوگرم است.
۹۲۳. وزن پسران اندکی بیش از وزن دختران است.
۹۲۴. ۹۵٪ نوزادان طبیعی که متولد می‌شوند وزنشان بین ۴/۶-۲/۵ کیلوگرم است.
۹۲۵. قد آن‌ها ۵۰cm است که ۹۵٪ نوزادان بین ۴۵-۵۵cm قد دارند.
۹۲۶. اندازه دور سر ۳۵cm است که بین ۳۷/۲-۳۲/۶ متغیر است.
۹۲۷. بهتر است نوزاد بلافاصله پس از تولد و همچنین در ۲۴ ساعت اول تولد معاینه و بررسی شود.

زردی نوزاد

۹۲۸. یرقان فیزیولوژیک از پایان روز دوم زندگی شروع و در روز چهارم و پنجم به حداکثر می‌رسد و سپس به تدریج کاهش می‌یابد.

۹۲۹. به‌طور کلی میزان بیلی‌روبین کمتر از $12 \text{ mg} / 100 \text{ mL}$ خون در نوزادی با سن جنینی طبیعی (ترم Term) و میزان

بیلی‌روبین کمتر از $14 \text{ mg} / 100 \text{ mL}$ نوزاد نارس یرقان فیزیولوژیک می‌باشد.

۹۳۰. اگر میزان بیلی‌روبین از موارد ذکر شده در بالا بیش‌تر باشد، یرقان پاتولوژیک است.

۹۳۱. در چه مواردی سریعاً باید تصمیم‌گیری شود.

الف) یرقانی که در ۲۴ ساعت اول شروع شود.

ب) افزایش بیلی‌روبین $5 \text{ mg} / 100 \text{ mL}$ در ۲۴ ساعت تجاوز کند.

ج) بیلی‌روبین در نوزاد ترم از ۱۲ و در نوزاد نارس از ۱۴ بیش‌تر شود.

د) یرقان در نوزاد طبیعی بیش از یک هفته و در نوزاد نارس بیش از ۲ هفته طول می‌کشد.

۹۳۲. عواملی که باعث هیپربیلی‌روبینی در نوزاد می‌شود:

الف) ناسازگاری گروه خونی مادر و جنین که شامل:

- ناسازگاری Rh
- ABO

۱۲۶۶. داروهایی که منع شیردهی دارند:

نام دارو	عارضه گزارش شده
فتوباربیتال	متهموگلوبینمی
لیتیوم	در سرم نوزاد $\frac{1}{3}$ تا $\frac{2}{3}$ آن منتقل می شود.
کلماستین	خواب آلودگی، سفتی گردن، بی میلی تغذیه
ارگوتامین	استفراغ، اسهال، تشنج
سولفاسالازین	اسهال خونی
آسپرین	اسیدوز متابولیک
بروموکریپتین	قطع شیردهی
آتنولول	سیانوز، برادی کاردی
آسبوتول	هایپوتانسیون، برادی کاردی، تاکی پنه

۱۲۶۷. در زنان مبتلا به سایتومگالوویروس، هم ویروس و هم آنتی بادی در شیر مادر وجود دارد؛ لذا شیردهی منعی ندارد.

در زنان مبتلا به هر پس سیمپلکس اگر ضایعه پستانی وجود نداشته باشد، مادر باید قبل از شیردهی دستان خود را بشوید، شیردهی بلامانع است.

۱۲۶۸. تغذیه با شیرمادر و جلوگیری از بارداری:

مکیدن موجب مهار GnRH، کاهش LH، مهار PIF از هیپوتالاموس، افزایش پرولاکتین و پیشگیری از تخمک گذاری می شود.

۱۲۶۹. در شیردهی کامل با شیرمادر تا ۱۲ هفته تخمک گذاری رخ نمی دهد.

۱۲۷۰. آمنوره در افراد کم تر از ۳۰ سال کوتاه تر از افراد بالای ۳۰ سال است.

۱۲۷۱. Weaning:

۱۳۲

مصرف مواد غذایی دیگر غیر از شیرمادر تا قطع شیرمادر را Weaning گویند. مناسب ترین دوره Weaning از ۶

ماهگی تا ۲ سالگی است.

روش های weaning:

- Mutual (دوطرفه) مادر پیشنهاد می کند.

- تصمیم با کودک است.

- مادر تصمیم می گیرد.

- گرفتن یک باره شیرخوار از شیرمادر

۱۲۷۲. پس از قطع شیردهی مادر باید میزان کالری مصرفی را ۵۰۰ کیلوکالری کاهش دهد.

۱۲۷۳. ترشح شبیه کلوستروم تا ۶ ماه پس از قطع شیردهی هنوز وجود دارد.

۱۲۷۴. حداقل مدت شیر دادن به کودک ترم ۲۱ ماه است.

۱۲۷۵. به هر میزان که کودک زودتر متولد شده باشد، به حداقل زمان شیردهی باید اضافه شود.

۱۲۷۶. تغذیه تکمیلی:

۳ دوره در زندگی شیرخوار وجود دارد:

- دوره شیرخوارگی (Nursing period) ۶ ماه اول

- دوره انتقالی (Transitional p) ۶-۱۲ ماهگی

- تعدیلی بالغین (Modified Adult p) ۱-۲ سالگی

۱۲۷۷. قطره Vit AD حاوی ۱۵۰۰ واحد بین المللی ویتامین A و ۴۰۰ واحد بین المللی ویتامین D است.

۱۲۷۸. شیرمادر در سال دوم زندگی شیرخوار تا ۳۰٪ کالری مورد نیاز کودک را فراهم می کند:

۱۲۷۹. در سال دوم تولد $\frac{kcal}{kg}$ ۱۰۰ روزانه نیاز است:

- ۵۰٪ مواد قندی

- ۳۰٪ چربی

- ۲۰٪ پروتئین

تغذیه با شیر خشک یا فرمولا

۱۲۸۰. مرگ و میر کودکانی که از شیر خشک استفاده می‌کنند، به‌علت اسهال ۱۸ برابر و به‌علت پنومونی ۴ برابر بیش‌تر از شیرمادرخواران است.

سپتی‌سمی، مننژیت و اوتیت میانی در شیرخشک‌خواران ۳ برابر شایع‌تر است.

۱۲۸۱. نوزاد نارس به پروتئین و کلسیم بیش‌تر احتیاج دارد.

۱۲۸۲. بهترین جانشین شیرمادر، شیر دایه است.

۱۲۸۳. مهم‌ترین تفاوت شیرمادر و شیرگاو وجود مقدار زیادی کازئین و مواد معدنی موجود در شیرگاو است.

۱۲۸۴. برای شیرخوارانی که محروم از شیرمادر هستند، شیرخشک مناسب‌تر از شیر گاو یا شیر پاستوریزه است.

۱۲۸۵. هدف از پاستوریزه کردن شیر، کاهش تعداد میکروب‌های موجود در شیر تازه گاو است و تغییری در کیفیت کازئین داده می‌شود تا دلمه‌های کوچک‌تر شیر در معده ایجاد شود.

۱۲۸۶. شیر پاستوریزه برای شیرخواران را باید جوشانند و هنگام جوشاندن شیر را به هم زد تا از رسوب مواد پروتئینی و املاح در ته ظرف جلوگیری شود.

۱۲۸۷. شیرخشک

شیرخشک ممکن است از شیر گاو یا با منبع گیاهی (Soy) تهیه شود.

۱۲۸۸. برای تهیه‌ی شیرخشک از شیرگاو تغییراتی در پروتئین، چربی، کربوهیدرات و مواد معدنی می‌دهند و به آن Vit اضافه می‌کنند.

۱۲۸۹. شیر موجود در بازار برای تغذیه شیرخواران طبیعی ۲ نوع است:

الف) برای تغذیه شیرخواران از بدو تولد است که به آن Formula Infant گویند.

ب) برای تغذیه شیرخواران پس از ۶ ماهگی است که به آن Followup Formula گویند.

۱۲۹۰. فرمولا Infant مناسب‌ترین شیرخشک برای تغذیه شیرخواران از بدو تولد است.

۱۲۹۱. برای تهیه شیرخشک یا فرمولا مقدار پروتئین شیرگاو تغییر می‌یابد، از ۳/۳ در شیرگاو به ۱/۱ در شیرمادر نزدیک می‌شود.

۱۲۹۲. پروتئین شیر آداپته (modified) $\text{CC}_{10}\text{gr}/\text{g}$ است.

۱۲۹۳. در شیر آداپته نسبت $\frac{\text{wey}}{\text{کازئین}}$ مانند شیر مادر $\frac{60}{40}$ است، ولی در شیرهای دیگر نسبت $\frac{18}{82} \frac{\text{wey}}{\text{کازئین}}$ است.

فصل بیستم

برخی از تغییرات وابسته به سن و پیامدهای آن

ارگان سیستم	تغییرات فیزیولوژیک وابسته به سن	تغییراتی که تحت تأثیر سن ایجاد می‌شود.	تغییراتی که تحت تأثیر بیماری ایجاد می‌شود.
عمومی	افزایش چربی کاهش آب بدن (T.B.W)	افزایش حجم توزیع داروهای محلول در چربی کاهش حجم توزیع داروهای محلول در آب	چاقی بی‌اشتهایی
چشم / گوش	پیرچشمی، کدر شدن عدسی کاهش حساسیت گوش به صداهای با فرکانس بالا	کاهش تطابق، افزایش حساسیت به روشنایی، افتراق کلمات اگر صداها از پشت سر باشند مشکل است.	کوری کری
غدد درون‌ریز	اختلال گلوکز کاهش تولید و کلیرانس تیروکسین، افزایش ADH و کاهش رتین و افزایش آلدوسترون کاهش تستوسترون کاهش در جذب و فعالیت ویتامین D	افزایش سطح گلوکز در پاسخ به بیماری حاد کاهش اکتسابی T4 در هیپوتیروئیدیسم استئوپنی	دیابت قندی، اختلال عملکرد تیروئیدیت، کاهش سدیم و افزایش پتاسیم، ناتوانی جنسی استئوپروز استئومالاسی
دستگاه تنفس	کاهش الاستیسیته، افزایش سختی قفسه سینه و ضعف عضلات تنفسی	عدم تطابق تهویه / پرفیوژن و کاهش PO2	تنگی نفس، هیپوکسی، افزایش تعداد تنفس، اشکال در دفع ترشحات، افزایش حساسیت در مقابل عفونت‌ها
قلب و عروق	کاهش ظرفیت شریانی و افزایش فشار خون سیستولیک، در نتیجه هیپرتروفی بطن چپ، کاهش پاسخ بتاآدرنرژیک، کاهش حساسیت بارورسپتور و خودکاری گره سینوسی دهلیزی	پاسخ هیپوتانسیون به افزایش تعداد ضربان قلب، کاهش حجم یا از بین رفتن انقباض دهلیزی کاهش برون‌ده قلبی و تعداد ضربان قلب به استرس از بین رفتن پاسخ فشار خون به ایستادن و کاهش حجم	سنگوپ نارسایی قلبی بلوک قلبی
دستگاه گوارش	کاهش عملکردی کبدی کاهش اسیدیته معده، کاهش حرکت کولون کاهش عملکرد در آنورکتال	تأخیر در متابولیسم داروها کاهش جذب کلسیم با معده خالی یبوست	سیروز، استئوپروز کمبود ویتامین B _{۱۲} خشکی و احتباس مدفوع در روده بی‌اختیاری مدفوع
خون و ایمنی	کاهش ذخیره مغز استخوان کاهش عملکرد سلول T افزایش اتوانتی‌بادی‌ها	پاسخ منفی کاذب PPD پاسخ مثبت کاذب فاکتور روماتوئید ANA	آنمی بیماری‌های اتوایمون
کلیه‌ها	کاهش GFR کاهش غلظت ادراری یا رقیق شدن ادرار	از بین رفتن ترشح بعضی داروها تاخیر در پاسخ به محدودیت Overload نمک یا آب، شب ادراری	افزایش کراتینین سرم کاهش یا افزایش سدیم
تناسلی ادراری	آتروفی مخاط واژن، پیشابراه بزرگی پروستات	باکتریوری درد هنگام مقاربت افزایش حجم ادرار باقی‌مانده	عفونت ادراری علامت‌دار بی‌اختیاری ادرار احتباس ادرار
عضلاتی اسکلتی	کاهش بافت چربی عضلانی کاهش تراکم استخوانی	استئوپنی	نقایص عملکردی شکستگی استخوان ران
سیستم اعصاب	آتروفی مغز کاهش کاتکول‌های مغزی کاهش رفلکس‌های Righting کاهش مرحله ۴ خواب	فراموش کاری خوش‌خیم زمان پیری stiffer gait افزایش حرکات موجی بدن، زود بیدار شدن، بی‌خوابی	دمانس، دلیریوم، بیماری پارکینسون، سقوط، آپنه خواب

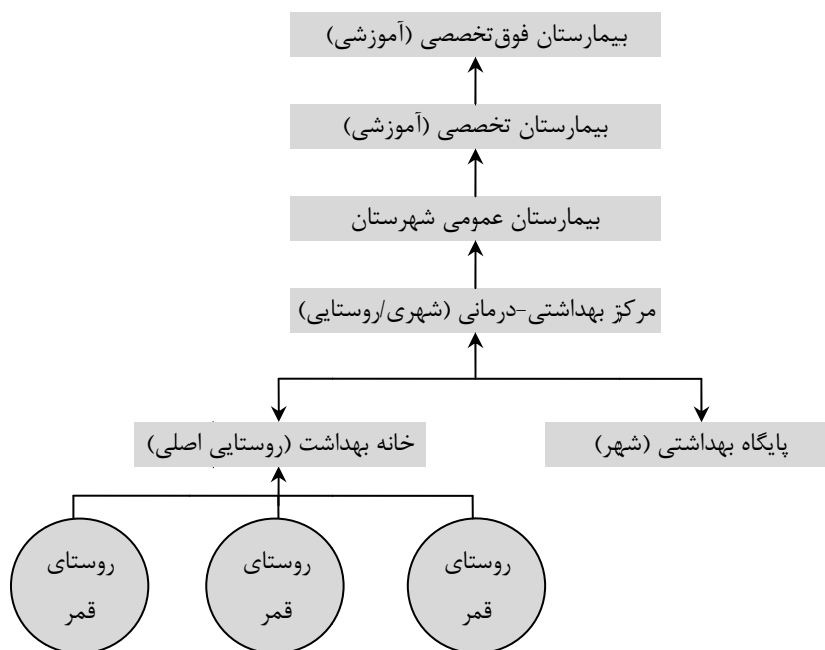
فصل بیست و چهارم

طبقه‌بندی زمانی مراقبت بیماری‌ها در ایران

۱. گزارش تلفنی: شامل فلج اطفال، هاری، وبا، کزازنوزادان، سرخک، مننژیت، تب خونریزی دهنده، دیفتری، تیفوس، تب زرد، تب راجعه و طاعون
۲. گزارش فوری تلفنی: وبا، طاعون، تب راجعه، کزاز نوزادان، فلج شل حاد دیفتری، تب زرد، تیفوس و مننژیت.
۳. گزارش کتبی: مالاریا، سالک، کالا آزار، سل، سیفلیس، تب مالت، هپاتیت، سیاه زخم، کزاز بزرگسالان، ایدز، توکسوپلاسموز، هیداتیدوز، آمیبیاز، سوزاک، جذام، اسهال خونی باکتریایی و سیاه سرفه
۴. بیماری‌های غیرواگیر: آمار ماهانه: دیابت، سوانح، حوادث، گلودرد چرکی، بیماری روانی، سرطان، تالاسمی، بیماری قلبی و عروقی.

طبقه‌بندی مراقبت بیماری براساس اهداف مراقبت:

۱. به منظور ریشه‌کنی بیماری‌ها، فلج اطفال، دراکونکولیز (کرم مدینه یا پیوک)
 ۲. به منظور حذف بیماری‌ها، سرخک، کزاز نوزادی، جذام، شاگاس، فیلاریاز
 ۳. به منظور کاهش بروز و شیوع بیماری‌ها، مالاریا، سل، هپاتیت
 ۴. با هدف کاهش انتقال: HIV/AIDS
۲۰۱۱. سطوح مختلف ارائه خدمات در نظام سلامت

سطوح خدمات بهداشتی-درمانی

الف) سطح اول مراقبت: نخستین سطح تماس مردم و نظام بهداشتی است در این سطح مراقبت‌های ضروری ارائه می‌شود. سطح اول شامل مراکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی است.

۲۰۱۲. خانه‌های بهداشت و پایگاه‌های بهداشتی زیرمجموعه مراکز بهداشتی درمانی هستند که در نظام ارجاع اولین واحد ارائه کننده خدمات به مردم می‌باشند.

۲۰۱۳. مراقبت‌های بهداشتی اولیه در سطح اول ارائه می‌شود.

۲۰۱۴. عمده خدمات این سطح:

- ارتقای سلامت
- پیشگیری و درمان‌های اولیه
- ثبت اطلاعات در پرونده سلامت
- ارجاع و پیگیری بیمار

منابع

- کتاب جامع بهداشت عمومی، دکتر حسین حاتمی، دکتر سید منصور رضوی، ویراست چهارم ۱۳۹۸
- درسنامه طب پیشگیری و پزشکی اجتماعی جلد ۲، کی پارکر، جان اورت پارک مترجمان: حسین شجاعی تهرانی و حسین ملک افضلی انتشارات سماط، آخرین چاپ
- کتاب بهداشت مادر و کودک با رویکرد بهداشت باروری دکتر سوسن پارسای
- جدیدترین دستورالعمل ایمن سازی و واکسیناسیون وزارت بهداشت، آذر ۱۴۰۳
- کتاب برنامه و راهنمای کشوری ایمن سازی، مصوب کمیته کشوری ایمن سازی، ویرایش هشتم، ۱۳۹۴
- دکتر عبدالله کریمی، دکتر صدیقه رفیعی طباطبایی، دکتر سوسن محمودی و دکتر مریم رجب نژاد، کتاب آبی واکسیناسیون، مکمل برنامه و راهنمای کشوری ایمن سازی، انتشارات دیانتی، ۱۴۰۰
- دستورالعمل کشوری مراقبت، پیشگیری از حیوان گزیدگی و هاری در انسان. مرکز مدیریت بیماری های واگیر، معاونت بهداشت وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، ۱۴۰۰۱
- دکتر عباس زارع میرک آبادی و همکاران به سفارش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی- معاونت بهداشت، دفتر مدیریت بیماری های غیرواگیر، پیشگیری، درمان و مراقبت گزش جانوران زهرآگین (عقرب). انتشارات تندیس، ۱۳۹۷
- دکتر شاهین شادنیا و همکاران به سفارش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی- معاونت بهداشت، دفتر مدیریت بیماری های غیرواگیر. پیشگیری، درمان و مراقبت گزش جانوران زهرآگین (مار). انتشارات تندیس ۱۳۹۷
- دستورالعمل پزشکی خانواده روستایی، معاونت بهداشت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ویرایش ۲۴، سال ۱۴۰۳
- Kimberlin DW, Banerjee R, Barnett E, Lynfield R, Sawyer MH, Itasca, IL. Red Book: 2024-2027 Report of the Committee on Infectious Diseases, 23rd ed. American Academy of Pediatrics; 2024.
- Plotkin SA,, Orenstein O, Offit PA, Edwards KE. Plotkin's Vaccines. 7th ed. Elsevier; 2018.
- Kliegman RM, St Geme JW, Blum NJ, Tasker RC, Wilson KM, Schuh AM, Mack CL, Nelson Textbook of Pediatrics, 2-Volume Set, 22nd ed. Elsevier, 2024.
- Centers for disease Control and Prevention Epidemiology and Prevention of Vaccine preventable Diseases. Hell E., Wodi A.P., Hamborsky J., et al., eds. 14th ed. Washington, D.C. Public Health Foundation, 2021.

بانک سوالات

جمع آوری سوالات کنکور کاردانی به کارشناسی
کارشناسی ارشد و دکتری به صورت فصل بندی شده

سوالات تألیفی

تألیف سوالات مشابه کنکور

جامع

حاوی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

الگوریتم

چکیده‌ی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

دریافت نمونه‌ی کتاب به صورت رایگان

www.agkins.com

جامع

حاوی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

الگوریتم

چکیده‌ی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

بانک سوالات

جمع آوری سوالات کنکور کاردانی به کارشناسی
کارشناسی ارشد و دکتری به صورت فصل بندی شده

سوالات تألیفی

تألیف سوالات مشابه کنکور

دریافت نمونه‌ی کتاب به صورت رایگان

www.agkins.com

بانک کتاب ناهید

«هر کتابی، از هر انتشاراتی را از ما بخواهید»

✓ جامع‌ترین بانک کتاب

✓ تحویل روزانه

✓ ارسال به تمامی نقاط کشور

✓ سفارش کتاب به صورت تلفنی و آنلاین

www.NIBS.ir

کتاب دانشگاهی، فنی و مهندسی، علوم پزشکی، علوم انسانی، عمومی،
ادبی، مذهبی، کمک آموزشی، کودک و نوجوان و کتاب نفیس

فروشگاه: تهران - خیابان انقلاب - روبه روی درب اصلی دانشگاه تهران

پاساژ فروزنده - طبقه همکف - پلاک ۳۳۱

تلفن: ۶۶۴۸۹۳۷۵ - ۰۲۱ - ۶۶۴۸۹۳۴۹ - ۰۲۱